

Det, der bestaar

Peters første Brev.

2. Kap. 3, 1—7: Egejaa, J. Sustruer! underordner eder under eders egne Mænd, for at selv om nogle ere genstridige imod Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Sustruernes Vand, naar de iagttage eders kyske Vand i Frygt. Eders Frydelse skal ikke være den udvortes med Haarfletning og paahængte Guldsmykker eller Klædebragter, men Hjertets skjulte Menneste med den jagtmødige og stille Mands uforærfelige Frydelse, hvilket er meget kosteligt for Gud. Thi saaledes var det ogsaa, at foruden de hellige Kvinder, som haabede paa Gud, prøvede sig, idet de underordnede sig deres egne Mænd, som Sara var Abraham lydige, saa hun kaldte ham Herre, hun, hvis Børn J ere blevne, naar J gøre det gode og ikke frygte nogen Nafsel.

Egejaa J Mænd! Lever med Forstand sammen med eders Sustruer som med et spager Kar, og bevise dem Været som dem, der ogsaa ere Medarvinger til Livets Naadegave, for at eders Bønner ikke skule hindres.

Egtefælts indbyrdes Forhold.

Der gaar Apostelen over til at give sin Formaning om „god Vand“ (Kap. 2, 12) Anvendelse paa Egtefælts indbyrdes Forhold. Ræppe noget Forhold i Samfundet er af større Betydning end Egtefælts Forhold til hinanden; det faar Betydning for andre Livsforhold, som intet andet gør. Ektefælskabet er Slægtens Arnefyd.

Vi lægger Mærke til, at Peter benytter selv samme Ord om Sustruernes Forhold til sin Mand, som han har brugt til at betegne Underfaatters Forhold til deres Overighed og Tjenere Forhold til deres Herre. „J Sustruer, underordner eder under eders egne Mænd,“ siger han.

Lad os straks henvise til to Parallelsteder. Ezerjerebrevet 5, 22 siger Paulus: „Sustruerne skulle underordne sig under deres egne Mænd, som under Herren.“ Og Tit. 2, 5 siger han om Ektefænder, at de skulle være „findige, hyffe, huslige, gode, deres egne Mænd undergivne, for at Guds Ord ikke skal bespottes.“ atter her stemmer de to Hovedapostle overens.

Der er to praktiske Forhold, som i denne Forbindelse kommer naturligt i Betragtning, det ene er Kvindens underordnede Forhold til sin Mand.

Men lad os til Belysning vise tilbage til Forholdet mellem Overighed og Underfaatter.

Derom siger Paulus, at der „ikke er Øvrighed uden af Gud,“ men Peter kalder Øvrighedens Form en „menneskelig Ordning,“ og begynder formaner de to Kristne til at underordne sig Øvrigheden.

Men alligevel finder vi det i sin Orden, at Underfaatter baade har Ejenomsret og Stemmeret. Hvorfor skulde saa Sustruens underordnede Forhold hindre hende fra at nyde lignende Rettigheder!

Sagen er, at det er Guds Villie, at der i alle Forhold skal være Orden, og det er baade naturligt og nødvendigt for at Forholdet kan virke velstignende.

Det er i Grunden det samme, hele den civiliserede Verden lærer, idet den overalt hæver, at naar en Mand og en Kvinde forener sig i Ektefælskab, da opgyver Kvinden sit Familiennavn og tager Mandens.

Men vi maa vel mærke os, at det ikke alene er Sustruens Forhold til sin Mand, Apostelen omtaler, men tillige Mandens Forhold til sin Sustru, og det er ikke paralet med Herrens Forhold til sin Tjener eller Øvrighedens Forhold til sine Underfaatter.

Peter siger her: „Egejaa J Mænd! lever med Forstand sammen med eders Sustruer som med et spager Kar, og bevise dem Været,

for dem, der ogsaa ere Medarvinger til Livets Naadegave, for at eders Bønner ikke skule hindres.“ Og Paulus skriver: „J Mænd! elffer eders Sustruer, ligesom og Kristus elskede Menigheden og hengav sig selv for den“ (Ef. 5, 25).

Paa samme Tid, som Manden gives Herrefæstningen i Familien, saa paalægges det ham som den stærkere at omgaaes med Forstand, at elffe, kort sagt at yde Skarlighedens Tjenergerning, som Kristus hengav sig selv for Menigheden.

Vegge Eder af Formaningens maa tages med og efterlevs, hvis Forholdet skal være lykkeligt og bidrage til Velsignelse.

Og lad os sige det — det er paa sin Plads i denne Forbindelse: hvis Ektefælskabet i vor Tid stiftedes med det for sig, at Ektefælskabet genfaldt vilde føre deres Samliv efter Apostelenes Formaninger, saa fik Ektefælskabet snart Ende.

To Tanker maa vi endnu fremholde. Den ene er den om Kvindernes Frydelse. Vi skønner, at den Tid Kvinder og vor Tids Kvinder er beslagtede. Vi ser da ogsaa, at der i den apostoliske Tid var bundet Kvinder for Kristendommen, som havde Raad til at henge Guldsmykker paa sig, altsaa rige Kvinder.

Det er imidlertid ikke et Forbud, Apostelen nedlægger imod al ydre Frydelse, men selv naar denne er sømmeligt og tæfkeligt, saa vejer den kun lidt imod „Hjertets skjulte Menneste med den jagtmødige og stille Mands uforærfelige Frydelse.“

Om denne siges, at den er „meget kostelig for Gud,“ men den er sandelig ogsaa verdifuld for Mennesker, i Ektefælskabens Besiddelse.

Den anden Tanke er om Sustruens gode Vands Mission: „For at selv om nogle ere genstridige imod Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Sustruernes Vand, naar de iagttage eders kyske Vand i Frygt.“

Saa, ogsaa Nutidens Mænd er beslagtede med hin Tids Mænd; de staa tilbage for Kvinderne, naar det gælder at adlyde Ordet.

Sustruerne skulde altsaa ikke stille sig fra deres vantro Mænd, men i det Sted søge at vinde dem for Troen og deres egen Frelse ved god, hyff, kristelig Vand.

Men at alle Mændene ikke var vantro eller genstridige, det ses af Formaningens til dem om at leve saaledes med deres Sustruer, at deres Bønner ikke hindres.

Den danske Kirke — Fortid

(Efter „Dannevirke“)

De, der var med fra første Jærd, da den danske Kirke begyndte her til Lands, ved, at det var under smaa og bange Aar. De ved ogsaa, at det var ud af Hjerternes dybe Trang, at man tog Mod til sig og fik kaldt Præster herover, der kunde forlynde Ordet paa Mødermaalene. Emigranterne søgte sig ensonne og fattige, og derfor maatte de have Raad til at faa Ewangeliet iblandt sig. Saa, smaa og primitivt var det, saadan som hele Livet den Gang, men der var dog Glans over det, unge og haabefulde var der, der begyndte, og led de end mange Skuffelser, saa tabte de dog ikke Modet.

Var der kun saa, der samlede om den danske Kirke i de Dage, saa havde det ikke sin Grund i manglende Villie, men der var simpelthen ikke mange Danske herovre endnu.

I 1860 var der under 10,000 Danske i de For. Stater, og i 1870 var Tallet ca. 30,000.

I Aarene fra 1860 til vore Dage er der ifet et magtigt materiel Fremstredt.

Spad Danst-Amerikanerne ejede den Gang, var del paa saa Uudtagelser nær kun arbejdsvante Hænder. Nu maa vel det, de ejer, tales i de Hundrede Millioner.

Det er derfor ikke til at undre sig over, at det ogsaa har vist sig færdeligt i vore Menigheders Liv. Den magtige Tilstrømning af Danst gav ogsaa dem Væst. Den øgede Bæstand lod sig se i, hvad man i Væstelskab evede at sætte paa Venene.

Som man fik Raad til at lade Jorhytten afløse af et smukt Baa-ningshus, fik man ogsaa Raad til at bygge Kirke og Skole.

Gvad de saa fattige ikke evede, men drømte om, kunde de mange velstillede let magte.

Saa sikkert nok har der været arbejdet; den Gerning, der har været øvet, er al Pris værd og har sat sit Spor i Livet iblandt os.

Være vore dem, der øvede det, dem, der gif i Spidsen. Det er vel i øvrigt usdøveligt at bemærke, at det Arbejde ikke ret vel kunde være øvet paa anden Maade end det blev.

Det var dansk Kirke for Danst. Der var ingen, der kunde finde paa, at den skulde være engelsk. Skulde kirken være til Belsignelse for Udvandrerne, saa maatte den komme i en Stillelse saa nær som mulig den vante.

Det siger sig selv. Man imødesom en Trang, møbte den, som den skulde mødes, og derfor blev der ogsaa Belsignelse i Arbejdet.

Det gif fremad, der var Væst. Men den Væst stansede; ikke paa en Gang, men dog ret pludseligt.

Der kom et Tidspunkt, da man ikke naaede videre, og det til Trods for at Udvandrerstrømmen ikke stansede. Der har været en meget stor Udvandring fra Danmark i det sidste Aaar — fra 4000 til 8000 aarlig. Vi tør vel gaa ud fra, at i alt Fald nogle af dem blev Medlemmer af den danske Kirke.

Men ikke en Gang en rimelig Tilværelse viser den danske Kirke os. Med Rette kunde vi vente i disse Aar en meget stor Tilværelse, som følge af at en ny Slægt — den danst-amerikanst — den her i Væst det fødte — var blevet voksne. Alligevel staa vi i den danske Kirke ubjælpeligt stille, og „Stilstanden for unge Hjerte Væsen.“

I Stedet for at hvile Tanken ved det, der blev naaet i Tidens Løb, vil det være nok saa heldigt, om vi i Tide ser de advarende Tegne.

Gør man sig i vort Samfund rigtig klart, at det er et saadant Dødsstille, vi er kommet ind i?

I 1905 var Tallet paa dem, der søgte sig knyttede til den danske Kirke, 21,800 — maasse var man naaet saa højt op før, jeg har ingen Statistik for det, men i 1917 var Tallet 21,491 — omtrent det samme. Og det efter 12 Aars Arbejde — 12 rige Aar — 12 Aar, der havde set en ny Slægt voksne op — Aar, der skulde have baaret Frugterne af de tidligere Arbejde.

Der er vist neppe Grund til at tage Tonen saa fortroingsfuld og glad som Paat. Henningen gør det. Staar vil ikke snarere som dømt af Tidens? Den løb fra os.

Vi ser dødelige tilbage for at glæde os over, hvor langt vi naaede frem, men vi ser ikke, at vi staa ved en Afgrund. Vi huler i Fortiden og glemmer Fremtiden. Vi ligner ikke ham, der ifret til Menighederne, „glemmende det, der ligger bagved, higer jeg fremad.“ — Men er vi slet rigtig blevet opmærksomme paa Standsningen — saa vi ser vort Ansvar — vilde det saa ikke være paa sin Plads at spørge: Hvorfor?

Maa vi ikke lede til vi finder, maa vi ikke se os om efter Raad? Og ligger det saa ikke nær at se denne Standsning i Forbindelse med vort Samfund's ejendommelige Syn paa Mødermaalens Bevarelse, et Synspunkt, der har bevirket, at vore Kirker er lukkede for Prædikation i det engelske Sprog, men ogsaa lukkede for Støtstedet af den her i Væst opvoksende Slægt.

Er der nogen anden Grund? Andre Kirkesamfund tofede Tidens Tegne saaledes; de viste Vejen og det blev ikke Nederlag, de hentede hjem.

Jeg tænker ikke paa den forjædede Amerikanisering, som mange af disse forvandrede Tider gør sig til Talsmand for, men paa den jævne og rolige Væst henimod Brugen af det engelske Sprog i Kirken for Ungdommens Skyld. Den Vej gif de andre, de fulgte, om end maasse døvelende — Værene.

Stal vi mon saa ikke se at komme ud af det selvkløge og selvglade og prøve paa at komme i Gang igen. Det ringeste er at lade staa til og mene, at det ordner sig af sig selv. Intet i Verden ordner sig af sig selv.

Kan det være saa helt galt at sige, at vi maa følge vore Børn, tage dem ved Haanden og følger dem? Giver vi dem et andet Fødseland, end det, der er vort, saa maa man tage Følgerne.

Der er ikke andet at gøre, hvis det ikke skal ende i Skuffelse. Hvis man har den Følelse, at ens Børn skal være danske, saa har man den Pligt at lade dem vokse op i Danmark.

Man har ingen Ret til at forlange, at de skal følge en i Følelsen for det Fædreland, der var ens øget, eller i Skarligheden til det Sprog. Det kan aldrig blive de res, som det er vort.

De lever under andre Aar, og det er os, der gav dem disse andre Aar. Og derfor maa vi følge Børnene i den Henseende, hvis vi vil gøre Ret overfor dem. Det er ikke Tegne paa Slaphed, men Tegne paa, at man vil staa ved, hvad man gjorde.

Gvad Ret har vi til at gøre vore Børn til fremmede og indlændinge, som vi selv er det. Er den Lod saa herlig?

Man maa tage Følgerne af sin Handling, hvis man vil være et redeligt Menneste.

Det nytter ikke noget, om man saa drukner Virkeligheden i nok saa mange fagre Ord. Med lidt god Villie kunde rimeligvis ogsaa Pastor Knudsen have forstaaet, at det var Meningen med C. Jensens Indlæg i Sagen. Men for at vinde en Sejr over dette Synspunkt forvænger han det, for saa at staa det ned. Den Slags Sejr er let vundne, men de holder ikke. Ven, der skal forvrænge for at vinde, har allerede tabt.

Og Pastor Knudsen har denne Lyst til at vende lidt om paa Tingene, for at det kan se ud som om han kan bringe Sejren hjem.

I Hovedsagen som i Hagen fordrejer han. Det var f. Eks. ikke min Kritik fra 1904, der var falbet C. Jensen eller Folk i det hele taget for Bryttet, „som den ogsaa skulde.“

Slet ikke. Der er ikke en eneste, der har anket over den. Men Deres Anvendelse af den, Pastor Knudsen, den er vist faldet de fleste honneste Mennesker for Bryttet, og det var vel i Grunden ikke Meningen.

Den Kampnaade staber ikke nogen Tilro til, at Deres og Deres Tilhængerens Ansvær kan staa for en kritisk Underfølgelse.

A. X. Dorf.

„Kristendommens Odbysse.“

Af S. P. Hansen.

Et Tusinde Aar før Kristi Fødsel kunde man saa vel i Grækenland og i det sydlige Italien paa Vegethavets Øer og i Lille Asien høre Mennesker hynge Somersange, der for øvrigt i Tidens Løb kom til at udgøre det vigtigste Element i Ungdommens Undervisning og saaledes efterhaanden blev Folkets bedste aandelige Eje. Saa indgribende en Betydning havde denne Heltebetragtning, at den satte sit Præg paa hele det danske Landsliv, og det kan siges om enhver Ørker, om hvem vi besidder Kundskab, at han var „by this vision spændt upon his way attended.“

Det Seltidigt, vi sender under Navnet Odbysse, drejer sig hovedsagelig om en enkelt Mands Vædrifter og har samme historiske Stæuplads som den, der omfatter den store Hedningepoetske Missionstjener, og det kunde ligge nær at drage en Sammenligning mellem de to Seltidstikfælsere, som findes tegnet henholdsvis i Odbysse og i Apostelsagen.

Ved Sjelv af Møgt og Mod,

Opdyrkede og nopyrkede Farme til Salg i Becker County, med Overflod af vakre Indsøer og en god frugtbar Jord; nye Skandinaviske Settlementer med let Adgang til Skole og Kirke. Nær Detroit, ved Nor. Pac. og Soo Banen. Jorden er sort, lerholdig Sandjord, tildels Prærieland, tildels Tømmerbevokset. Uopdyrket Land til Salg for 15—40 Dollars per Acre, opdyrkede Farme fra 40—100 Dollars. For nærmere Oplysninger skriv til THE MERCHANTS NATIONAL BANK, - Detroit Minn.

Hilsen fra Danmark

50 Brevfort med Prospekter og Billeder fra de forskellige Egne i Danmark, deraf adbillige fra den jyske Hede. Dels smukke Farvetryk og dels fine Fotografurter i Sepia. Et særdeles godt Uddrag. Svært Sæt i en net Papæste smykket med det danske Flag og Baaben.

Pris \$1.00 — porto frit.
Disse kort sælges ogsaa Duftvibis forteret a 25c. per Dufin.
Danish Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.

Salige Dødslejer.

Fem Fortællinger fra det virkelige Liv. Samlet, øversat og udgivet af Pastor C. C. Kloth, Elk Horn, Iowa. Samt en Betragtning over Emnet „Salige er de døde, som dø i Herren.“ Fortællingerne er af passende Længde til Oplæsning ved Kvindemøder og andre Lejligheder.

Pris — indb. — 50 Cents.
Faas hos Udgiveren eller i
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Luthers Liv

fortalt for Ungdommen
af R. P. Lang.

Paa en livlig og fængende Maade er Hovedtrækene i den store Reformators Liv og Virke, samt de dermed nærmest forbundne Personer og Begivenheder, fremstillet under følgende Kapiteloverskrifter:

1. Barndomshjemmet.
2. Omgivelsens Magt.
3. J. Ørne-floren.
4. Paa egne Ben.
5. J. gode Hænder.
6. Paa Universitetet.
7. Klosterleven.
8. Jnd. i Præstestanden.
9. Rejsen til Rom.
10. Teologisk Professor.
11. Klad.
12. Udforbringen.
13. Rstien fra Jollet.
14. Papismentens Genbar.
15. De to Benner.
16. Luther og Eel.
17. Det store Brud.
18. Luther i Worms.
19. J. Skjul paa Wartburg.
20. Fra Luthers Virkefelt.
21. Luther indtræder i Ektestanden.
22. Striden om den hellige Nadver.
23. Den store Befærdelse.
24. Træf fra Luthers Liv og omgangsfreds.
25. Paa det sidste.

Bogen er paa 152 Sider, trykt paa godt Papir og forsynet med mange Billeder. Sælges i smukt udtrykt Papbind til den forholdsvis meget billige Pris af 50 Cents.

Bogen egner sig fortrinligt som Gavebog i Søndagsskoler og Konfirmandklasser.

Ved Partisøb opnaas betydelig Rabat.
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebr.

Dristighed og et fast Hjerte, der under Farer altid er fuldt af Glæde, baner Odbyses sig ene Mand mod den hele Verden med egne Hænder lige til sit Kongerige, hvor den Vej saa skønne som trofaste Penelepe ventede ham komme.

Sønt han baade havde Natur, Menneste og Guder imod sig, be-sejrer han dog al Modstand og overvinde alle Hindringer. Selv naar hans Væfagere opgiver alt Gaa om Frelse, sjner han stedse en Udvej og mangler aldrig Mod til at træde den, idet han dog altid er villig til at høje sig i Lydigthed mod Wisdommens Stemme.

Og efter paa den lange Jærd gennem Jordens fagre Riger at have oplevet Eventyr og srt Kamppe uden Tal sjner han ved Rejsens Maal Hjemlandets fagre Nytt og efter at han bistaet af gode Guder har befejret sin Dødsfjende Sabguden, der berøver ham den sidste Braagstump af Skibet, hvori han sejlede, betræder han sit Rige og tager sin trofaste Sustru i Vavn.

Grundtanke i dette storlaende Digt, der har sat dybere Præg paa Væstens Civilisation end noget andet litterært Værk med Uudtagelse af Bibelen, er Billiens Sejr over Modstand, Mandens Herredømme over Stoffet.

Og i Fortællingerne om det

Staraffenland, hvor Lotusæderne boede, den loffende Sirenefang, den farlige Sejlads mellem Scylla og Carybdis er der nok af etiske Motiver, der afgiver Berøringpunkter med Ewangeliets Sandheder, som den store Hedningepoet forsynede paa sin Sejlads mellem de skønne Væ, der før søvmede i Væghævet, og langs det blinkende blaa Middelhavs Nytt, hvor By laa ved By som Perler i en Krans.

Kristendommens Odbysse, bevæger sig blandt de samme Folk, der havde suget Næring af den gamle Heltebetragtning, og den drejer sig ogsaa væsentlig om en enkelt Mand, der var besjælet af en Mand, der stod i Fyr og Flamme, og i Vædsbelse af den fødte Sejtterres Mod og Kraft, ene som han stod i Kampen mod en hel Verden, der lagde Hindringer uden Ende i Vejen for ham.

Er Odbyses Grundmotiv Billiens Sejr over Dødsfjendens Modstand saa er den levende Tanke i Apostelsagen Kroens Sejr over den Hedningeverden, der laa i onde Hænders Vold. Og det baaben, den store Hedningepoet første i denne Kamp paa Liv og Død mod Mærkets Drot, der herstede i Hedningeverdenen, var det Ord, som er stærkere end noget tværgget